

TASPINAR

Sayı 35

26 - Eylül - 1935

10/10/1935

İÇİNDEKİLER.

26 Eylül Dil Bayramı.

Ulus Sayımı.

Çoğalalım!..

Dilini Kurtaran Ulus.

Anababalar.

Pestalozzi'ye Göre Aile ve Okul.

Hukuk Gazetesi.

Ulusal Rakkamlar.

Türkmenlerin Yerleşmesi.

Y. M. Âren.

S. Akyol.

E. H. Akman.

E. H. Akman.

A. M. Erkmen.

S. Akyol.

S. S. Üçer.

TAŞPINAR

Cilt : 3.

Sayı.35.

Afyon Halkevi Tarafından
Her ayın ondokuzunda çıkarılır.

İdare Yeri : Afyon Halkevi.

Taşpınar Başında :

26 Eylül 1935.

OSMAN FERİT BAĞLAMCI
TÜRK TARİH KURUMU
ARMAĞANIDIR

26 EYLÜL DİL BAYRAMIDIR.

26 Ağustosta başlayan Türk saldırımı, nasılkı Emperyalist devletlerin Türkiye toprakları üzerindeki isteklerinin, hortlamamak üzere gömüldüğü günün başlangıcıdır, ve onun için biz, o günü kutsal bir gün olarak alırız; 26 Eylülde bir ulus dilinin yad ve yabancı dillerin kölemenliğinden kurtulmak için yapılan kalkınmanın başlangıcı, Dil Kurultayının açılış günüdür. 26 Ağustos nasıl bir ulus erkinliğinin kurtuluş günü ise 26 Eylül de erkin bir ulusun, dil erkinliğinin kuruluş günüdür. biz de onun için 26 Eylülde bayram yapıyoruz.

Ne mutlu! Türkiye toprakları üzerinde yaşayanlara ve yaşayacaklara...

Bundan sonra tam anlamıyla erkin bir yönetim altında, birbirleriyle, tam ve erkin bir dille konuşacaklar... Tam ve olgun bir dilin yardımıyla anlaşacaklardır.

Acunun birçok dillerine kelime vermek gibi büyüklük gösteren Türk dili ne acıklı bir iştir ki bir vakit yad ve yabancı dillerin eğemenliği altında kalmış, büyüklüğü ve genişliği unutulmuştu..

Türk ulusunun büyüklüğü gibi Türk dilinin de büyüklüğü ve genişliği Atatürk devrinde yeniden belirdi... Siyasal erkinlik gibi dil erkinliği de Atatürk devrinin başarılarından biridir.

Seviniyoruz; duygularımızı, düşüncelerimizi söylerken, yazarken hiç bir yabancı dilin yardımını görmeden, hiç bir yad kelimenin yardımını dilemeden duyduğumuz ve düşündüğümüz gibi söyleyeceğiz, yazacağız..

Bu, Bizim için en büyük bahtiyarlıktır. Ne mutlu bizel

ULUS SAYIMI

Önümüzdeki birinci teşrinin 20 inci pazar günü, sağ ve sağlam Cumhuriyet Türkiyesinin her gün biraz daha bayındırılan toprakları üzerinde yaşayan, sağlığı ve sağlamlığı her gün biraz daha korunmuş yurddaşlarının ikinci sayımı yapılacaktır. Bu sayımda 927 birinci teşrinin 28 zinden bugüne kadar geçen sekiz yıl içinde, bu topraklara her gün daha büyük bir sevgi ile bağlanan yurddaşların artış sayısı görünecektir. Bu meydana çıkış ile dirki Cumhuriyet Türkiyesi toprakları üzerinde yaşayan Türk ulusu kendi sayısını öğrenecek, kendini bilecektir.

Bir yurdda Hükûmetin dayandığı bircik temel nüfustur. Bir Hükûmet, kendisini yaşatan, kendisine yaşatıcı araçları veren, genliğini ve güvenliğini arttıran bir varlığı, varlığın kemiyetini bilmek yükümündedir. Bu kemiyeti yalnız bilmekle de kalamaz onun genliğini, bahtiyarlığını inançlamak için her tedbiri almak, her çareye baş vurmak en önde gelen ödevlerindendir. Ve işte genç Türkiye Cumhuriyeti Hükûmetini diğer saltanat hükûmetlerinden ayıran en karakteristik vasıf bu keyfiyettir.

Saltanat Hükûmetleri; halkı yalnız kendi yaşayışlarına gerekenleri veren, vermek zorağında olan bir varlık olarak tanımış, fakat o varlığı, halkı hiç düşünmemiştir. Bir halk Hükûmeti olan Cumhuriyet Hükûmeti, bu varlığa her vakit gereken önemi vermiş On üç yıl içinde iki kere sayım yapmak gibi, bu ana kaynağı tanıttak, değeri büyük işler yapmıştır. Bundan sonra da bu yolda yürüyecektir. Çünkü: Yurt savgası için ayrılacak kuvveti, ekonomik ve tecimsel yaşayışta çalışacak fertleri, kurulan endüstriyi çevirecek ve ilerletecek kolları ve bilhassa yaşayış kuvvetini arttıracak geliri ondan, halktan alacaktır. Onun için Hükûmetin bugünkü baş siyasası nüfus siyasasıdır. Bu siyasada ulus da kendisine düşen ödevi yapacaktır. Bu önemli işi yapmakla ulus, kendini tanıyacaktır.

ÇOĞALALIM!...

Yusuf Mazhar Aren

Bir ulusta egemenliğin, erginliğin ve bayındırlığın bir ağırlığı vardırki onun altında çökmek için, medeniyetin bir yükü vardırki onu taşıyabilmek için çokluk gerektir.

Bir yurdda yaşayan insanlar, bir ülkenin bütün işlerini başarmaya, ödevlerini ödemeğe mecburdur; bir ülkede bu işlerin başa rılması, ödevlerin görülmesi insanların çokluğu kadar kolaylaşır...

Bir had vardırki ondan aşağı insanların yaşadığı memlekette, egemen bir millet, ergin bir devlet olamaz ve orada medeniyet doğmaz.

Türk egemen, ergin ve medenî olmak ve evrende en öne geçmek için çoğalmalıdır; çok çoğalmalıdır.... Öyle ise her şeyden evvel çoğalmağı düşünelim ve çoğalalım.

**

Bu günün büyük batı devletlerinde nüfusun kırktan altmış milyona kadar varması Tecim ve Endüstriye genişlik veren sömürgeciliğin sayesinde ve ilim ve teknik eksikliği yüzünden geri kalmış milletlerin ekonomik esirliklerinden dolayı mümkün olmuştur. İki buçuk asır evvel Fransada nüfus on iki milyon ve bir asır evvel Almanyada nüfus on dokuz milyon kadardı. Bu memleketlerin tabii şartlar dahilinde besleyebildikleri nüfus bunu geçememişti.... Halbuki Anadolumuzda geçmiş zamanlarda yalnız Sakaryanın garbinde otuz kırk milyon nüfus barınmıştır....

Bu günkü تنها Silifke'de büyük bir bayındırlık yaratan, ve müdafaa edebildiği için bir devlet yaşatan bir kaç milyon insanın oturduğuna şüphe yoktur.

Afyonumuzun etrafında toprak altında gömülü, yahut toprağın üzerinde yıkık olarak tesadüf ettiğimiz eski mamureleri o derecelerde büyötmek için ne kadar kesif ve sıkışık bir nüfusa ihtiyacı olduğunu tahmin etmek güç değildir.

Bu kısa bakış ve gösterişten varmak istediğimiz sonuç şudurki Anadolu safi tabiatın kendisine verdiği kuvvetle yüz milyon nüfusu besliyebilir; netekim eski zamaelarda bu günkü Türkiyenin hudutları içinde altmış milyondan fazla insan yaşadığı şüphe götürmez şeylerdendir.

Eğer buna ilmin ve medeniyetin yardımlarında eklenirse Anadolu iki yüz milyonluk bir ulusu barındırabilir.... Bunu mübaliğalı bir şey sanmamalıdır... Anadolu dünyadaki coğrafi durumu kadar toprağının ve ikliminin müsaitliği itibarile hayat ve medeniyetin yükselmesi için lâzım olan şeylerin tam bir (bütünlüğü)dür. Ve ondaki bu haldirki üzerinde yaşıyan insanları kol ve kafa yormağa fazla mecbur etmiyor..... Nüfus azlığının mümkün kıldığı bir geçim emniyeti içinde düştüğümüz lakaytlıktan çıkmak, kollarımızı ve kafalarımızı daha çok işletmek ve acunun birinci milleti olmak için her şeyden evvel çoğalmağı düşünelim ve çoğalalım....

İktisadi inkişaf içindeki milletlerde nüfus artar..... Eski istatistikçiler bir memleket nüfusunun otuz senede bir misli arttığını tesbit eylemişlerdi. 1850 senesinden evvelki hadiseler istinat eden bu nazariyeler iflas etmiştir. Bu tezayüt -hala vaki olsada- şüphe edilmemelidirki eski süratini gaip eylemiştir. -Çok muhtemeldirki- bundan sonra tevakkufa uğrasın ve siyasal ve ekonomik durumun gidişlerine göre gerilemeğede başlasun.....

Fakat bizim için böyle korku yoktur; bizim içinkî asırlardan beri bir (Osmanlı yurdunu ve ulusunu) müdafaa etmek için harice karşı ve ondan başka bir (Osmanlı taç ve tahtının) altından çıkan fenalıklarla dahilde boğuşmak yüzünden ezildik... Artmak için ne ekonomik yer, ne siyasal zaman bulduk.... O devirlerde körlemediğimize hayret edilir..... Bu da yurdumuzun ve ırkımızın değerinden ve kuvvetinden başka şeyden değildir. Bundan otuz beş sene evvelki ecnebi istatistiklerinde yirmi dokuz milyon gösterilen Osmanlı İmparatorluğu nüfusundan Anadolu'da yaşıyan (Türk) unsurunun yedi milyon olduğu yazılıdır. 1927 senesinde bunun -Tırakya hariç tutulursa- oniki milyon olduğuna göre -o istatistikler doğru ise- Türk milletinin tarihinin en fena devrinin içinde bile bir misli arttığı meydana çıkar.... Fakat sathi tahminlere, noksan tahkikâtlara istinat etmediği bilinemiyen ecnebi istatistiklerindeki rakamların temamilen doğru olabileceklerine inanmak mümkün değildir. Türkiyede Cümhuriyetin yaptığı ilk nüfus sayımı bize kendimizin sayısını öğrettiği gibi bu sene yapılacak nüfus sayımı Türkün artımındaki üs ve emsal rakamlarını meydana çıkaracaktır...

Bu ne kadar önemli bir şeydir.... Elimize geçecek bu rakamlarla beş sene, on sene sonra ne kadar olacağımızı bilmek mümkün olacaktırki nüfus siyasasında -Devletçe ve Milletçe- istikbalimize giden yolu ancak bununla bulabiliriz.

* *

Bu sene Birinciteşrin yirminci gününü hepimiz sabırsızlıkla bekliyoruz.... O gün Türklüğün bütün cihân -dost ve düşman- milletleri arasındaki cirmininde, yaptığı inkılâptaki büyüklük ile mütenasiben, artıp artmadığı belli olacaktır...

1927 senesinden beri geçen sekiz senenin bir hesabı varki plânçusunun kârlı olduğuna şüphemiz olmıyan bu zamanın bize artım ve çoğalım olarak ne bıraktığını, Türk milletinin ne kadar büyüdüğünü, Türk Cümhuriyetinin sancağının altında yaşıyanların kaç kişiyi bulunduğunu gösterecektir. O gün -her Türke- bir küçücük vazife düşüyor, bu vazife bir kaç saat içinde bütün bir sedakatle hareket ederek nüfus sayımının doğruluğunu temin eylemektir.

Bu pek kolay olan ödev pekte önemli ve -yurd severlik ve ulus severlik gibi- kıvançlıdır da... Bu sayımın bize bu gün verdiği merakın arkasından getireceği güven ve öğümü de şimdiden duymamak mümkün değildir. Bir tecimen bir işe başlamadan evvel elindeki parayı hesapladığı gibi, bir devlette nüfusunun sayısına göre işlere girer. Yirmi, birinciteşrinde her Türkün, devletin yaptığı bu işin kolay ve çabuk bitmesi ve doğru olması için lâzım gelen hizmeti sevinçle yapacağına şüphe etmiyoruz.

Bu işin kutsal yönünü anlıyamıyacak bir familya, bir adam bulunacağına ihtimal verilemez.

* *

20 Birinciteşrinde yapılacak nüfus sayımının neticesi her kes için pek köklü ve faideli bahisler kurmağa yarayabilir. İşte ben burada Afyon ilinin merkez kazası için 1927 senesinde şehirde bulunan her bin nüfusun 1150 ve köylerdeki her bin nüfusun bin üçyüz yirmi olabileceğini kaydediyorum.

Taşpınarın karilerinden -hangi esaslara istinat ettirirlerse ettirsinler- böyle tahminlerde bulunmalarını tavsiye ederek sayımdan evvel hangi il ve ilçeye ait olursa olsun bu tahminlerini bize göndermelerini dileriz....

DİLİNİ KURTARAN ULUS

Sami Akyol.

Cumhuriyetin en göze çarpan belli başlı karakterlerinden biri hatta birincisi her yönden uluscu oluşudur.

Ulusun da temeli dildir, güveni ve inanı da tarihtir. Evransel bir devrimle benliğimize ve benliğimizin cevherlerini anlayan ve açığa çıkaran öndere kavuştuğumuz günden beri iki önemli ve verimli varlığa daha ulaştık.

1 — Türk Dili.

2 — Türk Tarihi.

Her ikisinin birleştiği yer evrensel Türk medeniyeti, eşsiz Türk canlılığıdır. Üzerinde canlı ve güçlü, kuvvetli yaşadığımız bu toprakların üstüde altıda ulusal tezlerimizin kesin ve eşsiz belgeleriyle doludur. Yaşadığımız bu yerler yalnız kılıcımızın hakkına değil dünya medeniyetinin anası olan medenî varlığımızın kesin ve şaşmaz hakkına dayanarak da bizindir. Onun içindir ki Türkiye, kıyısından en içine, dibinden en tepesine kadar Türkün öz malıdır ve cihan durdukca da öyle kalacaktır. Buna, bilerek, anlayarak inanan bir ulusuz. Yine aynı inanış ve anlayışla biliyoruz ki coşgun, derin ve engin bir medeniyet tarihi yaratan ünlü bir ulus. Tarihimiz ne kadar engin ve zengin ise dilimizde her dileğimizi kendi kaynaklarından doğan öz Türkçe sözlerle bildir-meğe yeter bir dildir.

Türk o eşsiz ve zengin medeniyetin yalnız kendi varlığına dayanarak yardımsız kurmuştur. İslâmlık ve osmanlılık kardeşliği siyasası içimize sokularak benliğimizin, kültürümüzün üzerine sarı-ğ, cübbesi, hacı yağlı ve kınalı sakalı, nasarası, faalesi ve bütün öldürücü taassubu ile çömeldiği günden beri ilerlemek şöyle dursun, varlığımızı bile kayıp ediyorduk.

İlimenlerin Türkçe konuşmasının ayıp sayıldığı o zamanlarda "Türküm,, demekte ayıptı. Bilginliğin miyarının arapçayı yanlışsız bilmek olduğu zamanlar geçmiş zaman denilmiyecek kadar yakındır.

Atatürk denilen o eşsiz o cihanda bir tek olan ve ne mutlu bize ki bizden, Türkün bağrından çıkan oşanlı kahraman yurdu-muzu, ergiliğimizi kurtarıp "eğemenlik ulusudur,, kuralını kurduğu

ANABABALARA

Eyüp Hamdi Akman.

Ödemiş.

1 — Çocuğa kalkan el geleceği tokatlıyor demektir. Ardal suçların en büyüğü budur.

2 — Arda sevgisi çocuk için en önemli gönençli dirim sigor-tasıdır.

3 — Çocuksuz ev çiçeksiz bahçeye benzer.

4 — Acuna çocuk getirmek kadar kolay, çocuğu yetiştirmek kadar güç bir iş yok gibidir. Bir çoğumuz işin kolayına bakarız; bu işin güç olanını gözden kaçırmıyan bir kurum var: T. C. Ço-cuk esirgeme kurumu.

5 — Çocuk açsa beslemeli, hasta ise bakılmalı, geri kalmışsa kalkınmalı, ileri götürülmeli, yoldan çıkmışsa doğru yola konul-malı, kimsesizse barındırmalıdır.

6 — Çocuk yarınki dirimimizin temel kereçlerinden biridir. O ne kadar iyi yetiştirse yarınımız o nisbette genli olur.

7 — Türk çocuğu Türk devriminin canlı ülkü senbolüdür. O-nun için yaşıyoruz.

8 — Çocuk her dakika aramızdadır.

9 — Çocuk insel dirimin hocasıdır : Samimiyet, Sevgi, Saygı, özverimin canlı örneğidir.

gibi Tarihiğ benliğimizi gömüldüğü karanlıklardan çıkardı; yurd-dan yabancıyı nasıl erişilmez bir enerji ilekovdu ise Dilden de yabancı dilin yersiz ve uydurma egemenliğini söküp, süpürüp at-mıştır. Yurd kurtulurken o başımızda baş komutan, biz etrafında askerdik. İlim yolunda o yine baştır ve her Türk onun gösterdiği bu kültürel savaş yolunda tarihini seven, tarihinin değerli belge-lerini ulusal bir kıskançlıkla koruyan ve varlığının öz sesi olan öz diline araç toplayan, öz dili yabancidan koruyan birer kültür as-keridir. Onun içindir ki yarının tarihi bize yurdunu kurtaran ulus deyeceği kadar Dilini kurtaran ulus da diyecektir.

- 10 — Çocuk insel dirimin ilkbaharıdır. Ona bu günlerini genlik ve gönenç içerisinde yaşatmak baş yükünümüzdür.
- 11 — Çocuk sevgisi arda, yurd ve ulus sevgisinin en pürüzsüz aynasıdır.
- 12 — Çocuk canlanmış bir neş'e, daha doğrusu neş'eden yaratılmış bir candır.
- 13 — Kadına saygı kadar çocuk sevgisi de bugünkü dirimin ayırtınsanlıklarından biridir.
- 14 — Aşk söner, zenginlik göçer, sağlık elden gidebilir. Yalnız yavru sevgisidir ki bizi acuna bağlayan en tatlı bağ olarak kalır.
- 15 — Çocuk için en iyi beşik anne kucağı, en iyi terbiye yeride arda ocağıdır.
- 16 — Yavrularımın arı gözlerinde, her zaman, yüreğimin yansı- nı okurum.
- 17 — Çocuk siyasası ulusal savlarımızın başında gelir.
- 18 — Devrimin en emin özeği çocuktur, bu gün de, yarın da.
- 19 — Çocuk, çiçeklerin en çok ve sürekli bakıma muhtaç olanıdır.
- 20 — Çocuk tabiatın en güzel bir çiçeğidir.
- 21 — Çocuğa hiç bir zaman: "fenasın, çirkinsin, sen adam olmazsın, akılsızsın,, deme; belki inanır. Şunları söyle: "iyisin, güzelsin, zekisin, çalışkansın, istersen yapabilirsin.,,
- 22 — Çocuğa hiddetlenme, onu dövme: duyur, düşündür.
- 23 — Çocukların doğum ve dirimlerle ilgilenmede uluslar arasında birinci sırada bulunmalıyız.
- 24 — Atatürk çocuğu Türk devriminin taneri, ülkü akınların eratı, ulusal, insel değerlerin nöbetcisidir. Onun için pek haklı olarak: "ne mutlu bana ki Türk yaratıldım.,, der.
- 25 — "Sağ eliyle beşiği sallıyan, sol eliyle acunu sallır,, sözü ne kadar doğru ise: "En erkmen terbiyeci anababadır.,, sözünde o derece doğru ve önemlidir.
- 26 — Çocuk kutsal bir varlıktır. Onunla ilgilenmek insel ödevlerimizin başında gelir.

Pestalozzi'ye Göre Aile ve Okul

"Gönevcinizi aile çevresinde arayınız.,,

Ödemiş: E. H. Akman

Pestalozzi'den önce İsveçre, de belirgin bir eğitim ve öğretim sistemi yoktu, halk okuyamadığı için materyel ve ahlâksal düşkünlükler içerisinde kıvranmakta idi.

Y. Y. Reusseau'dan esin aldı, benliğini saltık bir sevgi sardı bu yakıcı sevgi kime karşı idi? Yoksul, öksüz, okumamış, kötü, kıyıcı, dilenci ve saireleri onun sevgi ve ilgi konuları idi. Halkın kalkınma ve kurtuluşunu iki etke ile kurtarabilceğine inanmıştı: (A) aile, (B) okul.

Pestalozzi öksüz büyüdü; 23 yaşında Anna Schulthes'le evlendi. Aile ocağının kutsallığına inandı, sonsuz sıkıntılar içerisinde büyüdü. Halkın ne büyük göynüler içerisinde kıvranmakta olduğunu gördü, onu kurtarmak için biricik erkmen etkenin eğitim olabileceğine inandı, (Eğitmen) olmaya karar verdi.

Pestalozzi ailenin en erkmen etke olduğuna inandı. Çünkü aile çocukları beden ve ruhça sağlam, dikkatli, anlayışlı, girişgin yetiştirmek için türlü fırsat ve imkânlar karşısındadır. Pestalozzi aile yuvasında çocukların iş işlemelerine özel bir önem vermiştir. Çünkü işin bedensel ve ruhsal evrimlere doğrudan doğruya etkin olduğuna inanmıştır. Baba ocağının bu etkisinden esinlenerek: "Baba ocağı; sen insanlık eğitiminin temelisin,, , "Baba ocağı sen özel ve genel ahlâk okulusun,, demiştir. Fakat anababalar çocuklarını nasıl eğiteceklerine nasıl bir usul tatbik edeceklerini bilmiyorlardı. Pestalozzi bu acıklı durumu bildiği için anababalara çocuk eğitiminde tatbik edecekleri basit, kolay usuller aradı. "Anneler kitabı,, nı bastırdı. (1803). Neyazık ki bu kitabın umulan etkisi görülmemişti; çünkü anneler henüz eski eğitimsel göreneklerden kurtulmamış, Pestalozzi'nin düşüncelerini kavrayacak düzeye yükselememişlerdi: Onun için büyük egitmen anababaların eğitimine birinci derecede önem verdi ve "Leonard u. Gertrud,, unu yazdı. Bu romanda Pestalozzi köylerdeki yaşayışın acılıklarını ülkü annenin (Gertrud) yavruları için nasıl savaştığını gösteriyor. Türölü gözen incelemeleri Pestalozzi: (a) iyi yetişmiş çocuklar: neşeli temiz bakımlıdırlar, sevişir ve yardımlaşırılar. (B) meyhane insanların

ahlâkını bozuyor. ve bu gibi genel sonuçlara bağleyordu. Aile kadar etkin hiç bir kitap veya usul olamayacağına inanmışlardı. (En güzel tarih, en canlı levhalar çocuklar için ilgisiz, sonsuz, içsel gerçekten mahrum bir şeydir. Ailede olup bitenlere gelince çocukların benliğinde silinmez izler halinde örülü içsel gerçekliği olan anlamlar halinde saklı kalır.) Çocuğun ahlaksal ve dinsel eğitimi de Pestalozzi'ye göre ailenin baş ödevlerinden biridir.

Okul, aile eğitimi ve öğretimlerini tamamlıyan bir yerdir. Okulda anababaları öğretmenler, kardeşleri de talebeler imseliyecilerdir. "Sabahtan akşama kadar bu zavallı bakımsız kalmış yavrular kalbinin yalnız kendileri için çarptığını, gönençleri gönençim olduğunu bilirler. Onlarla birlikte gülüyor, birlikte ağlıyorum.. İşte öğretmenlik! onun okulunu gören biri "Burası okul değil büyük bir aile yuvasıdır,, demiştir.

"Çocukların çokluğu ve bitevide olmayışı yükümü yeğnileştirdi. Çünkü bir ailede büyükler küçük kardeşlerine bildiklerini nasıl kolaycacak öğretmekle kıvanç duyuyorlarsa benim okulumda da büyükler küçüklerine bildiklerini öğretmekle onurlanır, sevinir, bildiklerini bir kat daha pekleştirirler,,.

Öğretimde: iş prensibi müşahede ve araştırarak bulma usullerini tatbik etmişlerdir. Kitap, söz, ezbercilik, kuru, soyut bilgelerin ona göre hiç bir değeri yoktur. Çocukların hayat, hadise ve tabiatla başbaşa kalmalarını ister "gerçekleri öğrenmeden çocukları söz lâбирintine sokmayınız,, demiştir.

O, gerçekten bir eğitmendi, bütün hayatını okuluna ülküsüne vermişti.

"Okul bahçesinin bir köşesinde gömülmemi isterim. Mezar taşıma yalnız adım yazılsın; gökten dökülecek damlalarla mezar taşım aşındığında, kabrim çöktüğü zaman, insanlar, bana karşı hayatımda olduğumdan belki daha dürüst davranırlar.,,

Ulus ve insanlık uğrunda hayatını positif bir ülküye vererek örnek çığırlar açabilenlere ne mutlu!

Bibliyografi:

HUKUK GAZETESİ

A. Mahir Erkmen

Basın alanının önemli bir bölgesi de meslek dergileridir. Her meslekin o meslek alanında faydalı bir yayım yapan, aktüaliteden, yurd dışında ve içinde o sahada görülen ilerlemele ve yeniliklerden bahseden bir dergisi olması elbette çok isteğe değer bir şeydir. İleri yerlerde kunduracıların bile dergileri olmasını bilmek, bizde de meslekî yayımın (neşriyatın) gelişmesi hareketini büyük bir zevkle telâkki etmeğe sebep oluyor: son yıllarda çıkan meslek dergilerinin sayısı oldukça çoğalmıştır.

Hukuk alanında da dergi şeklinde eski ve yeni epeyce yayım vardır. Bunlardan (10)uncu sayısını gördüğümüz (Hukuk Gazetesi) hakkında bibliyografik bir etüd yapmağa çalışacağız.

Hukuk Gazetesi İstanbul'da Bay Cevad Hakkı Özbey tarafından çıkarılmaktadır. Son sayısındaki yazılara şöyle bir göz atalım:

İlk yazı İstanbul Üniversitesi Ordinaryüs Professörlerinden Morg müdürü B. Dr. Saim Ali Dilemre'nin (Eski bir kelime, Nehyi asabi) başlıklı betgesidir. Nehyi asabi nedir? Sayın Professör adli tıbbın çok ilgi uyandırıcı konularından biri olan nehyi asabının klâsik tarifini de vermiştir: "Vücudumuzda nehyi asabî için hassas noktalar vardır. Bu noktalar mide üstü, tenasül cihazı ve hançere nahiyesidir. Buralara bir darbe gelecek olursa bazan adam ölüverir. Bu yerlerden başka deriden, gışayı muhatilerden dahi böyle bir ölümü mucib asabî aksülâmel alınabilir. Bazan bir şırınga, bir lavaj ölümü mucib olur. Bu adamlarda otopsi yapıldıkta hiç bir hastalık bulunmaması şarttır.,,

Nehyi asabının bu tarifini bütüü hukukçular bilirler midesi kapı tokmağına çarparak ölen yahut hançeresinden tutulduğu, tenasül cihazından gıcıklandığı için vefat ediveren adamlar gibi klasik misallerde vardır. Betgeden öğrenilen yeni şey nehyi asabi ile ölüm istidadı bulunanlarda da her vakit bu istidadın bulunmadığı etrafındaki incelemedir. Professör "Bir adamda bu kabiliyet arasıra gelir giderse aklımıza başka şeyler gelmezmi?,, Diyor ve şu hükmü veriyor:

“Bugün hiç şüphe yoktur ki nehyi asabi ile ölüm vakal arının bir çoğu mide ve ve bağırsak hastalıklarına bağlıdır ve nehyi asabiye ihzar eden şey bir (Allergie)dir. Yani bir dahili vasat, bir serum işidir, gelip geçici tesemmümlere merbuttur. Bu meselede basit bir asabiyecilik yapmak doğru olamaz.”

İkinci betgede B. Mustafa Reşid Belgesay Mimarın ücreti hakkında Fransız makkemeleri içtihadını naklediyor. Mimara bir ücret verileceği kararlaştırılmamıştır. Bu takdirde mimar ücret isteye bilirmi? Mal sahibi mimarın yaptığı plânı arzusuna muvafık veya hut malî vaziyetine uygun göremiyerek kabul etmezse mimar kararlaştırmış olan ücretini isteyebilir mi? Mimar aynı zamanda bir müteahhit olarak teklifte bulunmuş ise vaziyet nedir? Betgede bu cihetler incelenmiştir.

Üçüncü betge Yargutay (Temyiz Mahkemesi) eski üyelerinden B. Ahmed Refik Onat'ın [Eski Türk Hukuku]na dair bir yazısıdır. Bütün ulusun ulusal tarihimizi iyi öğrenmeğe özendiği bu günlerde Türk Hukuk Tarihinin de ne kadar çekici bir konu olduğu şüphesizdir.

Bundan sonra B. Hasan Tahsin Aynî'nin (Ekonomik Meselelerden Grev)i inceleyen bir yazısını, daha sonra Fransız noterlerinin kongresi hakkında İstanbul üçüncü noteri Bay Hüsameddin Haydar'ın betgesini görüyoruz. İhringden tercüme edilmeğe başlanan [Hukuk Borçlarında Ahlâk Kaidesi] ile [Rüşd Yaşı Derhal Değiştirilmelidir] Başlıklı betgede bunları takip ediyor. Her ne kadar hukukî bir konu üzerinde fikir yürütmeğe kendimizi salâhiyetli görmezsek de mevzuunu basit gördüğümüz için bu betge üzerinde biraz durarak bir tenkid mutalâasında bulunacağız. Muh-telit hakem mahkemeleri Türk ajanlığı mütercimlerinden B. Bü-lent Nuri Esen tarafından yazılmış olan betgede kanunu mede-nimizdeki «Rüşd Onsekiz Yaşın İkmalile Başlar» şeklinde olan onbirinci madde birinci fıkrasının değiştirilmesi lüzumundan bah-sediliyor.

Bay Esen buna neden lüzum görmüştür? «Derhal değiştirilmelidir» ibaresini okuyan sanır ki rüşd yaşının 18 olması tatbikatta, hayatta birçok kötülükler doğurmuştur! Bunlara bir son vermek için hemen tetbir alınmak gerekiyor. Betge içinde ise böyle bir şey yoktur. Rüşd yaşının 18 olmasından doğmuş hiç bir mahzur-dan bahsedilmiyor. Rüşd yaşının 18 den (22)ye çıkarılması tekli-finin sebebi geçen yıl Teşkilatı Esasiye Kanunumuzda yapılan

tadildir. Eskiden 18 yaşını bitiren saylav seçmek hakkını haizken şimdi bu hakkın (22) yaşını bitirenlere verilmiş olması Kanunu Medenin de tadilini icap ettiriyormuş. Bu mutalâa hiç de yerinde değildir. Bir (Siyasal Rüşd) bir de (Medenî Rüşd) pek alâ ayrılabilir. Alelâde hukukî muamelelerinde tam bir ehliyet vere-bileceğimiz bir gençten siyasal ehliyeti daha birkaç yıl için esir-gemek neden hatalı görülsün? Yurd işleri elbette ki adî bir alış-veriş işinden daha önemlidir. Hele kanunu medenimizin rüşd çağı hakkındaki maddesinin Teşkilâtı Esasiyenin yeni hükmüne muha-lif bulunuşundan bahsedilmesini hiç doğru bulmadık.

Şu iki metni bir defa da biz karşılaştıralım:

«Yirmi iki yaşını bitiren kadın erkek her Türk meb'us seçmek hakkını haizdir. -T. Esasiye madde 10.»

«Rüşd on sekiz yaşının ikmalıyla başlar -Kanunu Medeni mad-de 11.»

Bu iki metin karşılaştırılarak, muharririn yazdığı gibi «Kanun-lar Teşkilâtı Esasiyeye muhalif hükümler ihtiva etmemelidirler» demek çok aykırı düşüyor. Evet, kanunlar T. Esasiyeye muhalif olamazlar, fakat burada muhalefet yoktur.

Dergide Bay Cevad Hakkı Özbey'in «Kazanç Vergisi ve Mü-ruru Zaman» adlı betgesinde eski ve yeni kazanç kanunlarının tahakkuk ve tahsil müruru zamanları hakkında koyduğu hüküm-ler hakkında fayda verici bir incelemesi de var. Türk Ceza Kanu-nunun muaddel maddelerinin eskileriyle mukayese ve izahı silsile-sinin devamı, Temyiz ve Şurayı Devlet kararları, iki kanun mad-desinin tefsiri, Ceza Muhakemeleri usulü kanununun bazı maddeleri hakkında üç mutalâada istifadeyi mucibtir.

Dergi gelecek sayılarında da Üniversite professorlerinin de-ğerli yazılarını koyacağını haber veriyor. (Şurayı Devlet Deavi Dairesinin Hukuk usulu muhakemeleri kanunundaki şekillere göre tarafları davet edmedikçe hükmünü verip veremeyeceği) gibi ehem-miyetli meseleler hakkında (B. Charles Crozat)'nın yazılarında vadediyor.

Bir çok salâhiyetli ve değerli imzalar taşıyan, her cihetçe ist-ifade bahşeden dergiyi tavsiye fazladır sanırız.

Yalnız okurlarımıza adresini ve abone bedelini bildirelim:

Sultanahmet. Divan Yolu 38 No. yıllık abonesi: 3 Lira.

Ulusal Rakkamlar.

SAMI AKYOL.

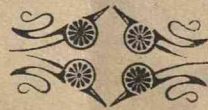
Sayımın ulusla ilişiği 20 İlkteşrinde ulusun sayısını öğrendiğimiz gün daha çok meydana çıkacaktır. O gün 12 yıllık Cumhuriyet rejiminin baysallık içinde ulusa yaşattığı günlerin nüfusca nasıl geliştiğini öğrenecek bu kutsal Türk yurdunun üzerinde ne canlı bir üreme ile arttığımızı rakkamların kesin anlatışı ile göreceğiz. Cumhuriyet bayramından önce nüfus bayramı yapacak ve coşgunlukla bize sağlık ve refah içinde artmak imkânını veren Cumhuriyetin bayramını kutlulayacağız.

Bu verimli, bu güzel yurdun üzerinde artan milyonlarca çift kolun, çalıştığını, şen ve gürbüz milyonların yurdun her çalışma alanında çoğaldığını 20 İlkteşrinde bize müjdeliyecek rakkamlar ulusal bir kuvvet anlatacağı, ulusal bir sevinç duyuracağı içindir ki ulusal rakkamlardır.

O gün Atatürk neslinin, Atatürk güneşinin sıcağı kudretli yönetimi altında bir ulus için çok kısa sayılacak bir zamanda nasıl feyizli, canlı bir varlıkla ve yarına sarsılmaz bir inanışla arttığını öğrenecek ulusal bir sevinçle gövsümüzü kapartacağız.

Onun içindir ki sayını yurddaş! Sen tarihiğ benliğinde, ulusal karakterinde yaşıyan doğruluğunu ve yurda bağlılığını göstermek fırsatına 20 İlkteşrinde bir daha kavuşacaksın.

O günü heyecandan sarsılarak bekliyoruz.

AFYON KARAHİSARINDA

Türkmenlerin Yerleşmesi.

S. Sırrı Üçer:

Üniversite Edebiyat Fakültesinden.

4 — Hangi oymağa bağlı oldukları bilinemiyen soyların yerleştikleri köyler..

Aandoluda yerleşmiş bir çok Türkmen oymak veya soyları vardır ki bunların oba ise hangi soya, say ise hangi oymağa bağlı bulunduklarını bilmiyoruz. İlimiz sınırları içinde böyle hangi soy veya oymağa bağlı bulunduklarını pek bilmediğimiz Türkmen köyleri şunlardır:

Merkez ilçemize bağlı : Alacalı-Hacıbeyli-Göynük-Kunduzlu.

Şuhuda « : Çoru.

Dinara « : Kızıllı-Alacaatlı-Göçerli-Bayraklı-hacı Başırli-Kara hacılı-Sofular.

Sandıklıya « : Kızık.

Emirdağına « : Hamza Hacılı-Kılıçlar.

Bolvadına « : Çoğudur.

5 — Halkının Türkmen olduğu anlaşılan köylerimiz:

Bazı Türkmenlerle yakınlığı olan oymaklar vardır ki bunlar uzun zamanlar yazları yaylalarda, kışları kışlaklarda yaşadıkları sonra yaylak, kışlaklarına yakın, yahut yolları üzerinde bulunan köylere yerleşirler, Fakar yerleştikleri bu köylere kendi oymak veya soy adlarını vermezler. Bu çeşitten olarak "Baş bakanlık hazinei evrak mühimme,, defterlerinde 1113 yılı rebiül'ahir tarihli bir kayda göre, Danişmendli aşiretine bağlı Sülümenli-i- kebir'-Sülümenli -i- sagir-Kaşıkçı-Gülegir (Yüregil)-Civanşir-Sermayeli-Karalı-Harmandalı- cemaatlarının Karahisar, Sandıklı, Şuhut, Tazkırı, Geyikler ve Kütahya taraflarında yerleşmelerine müsaade olunuyor. Biz ancak Şevval 1113 gönlemeçli başka bir kayda göre Sülümenli -i- kebir cemaatından Köselisi, Pekmezlisi, Kara Halil oğullarının Sandıklının' Kötu ağıl köyünde; Gülegirlerinde yine Sandıklının Cadı-Yenice-Kazan pınarı köylerine; Civanşirlerinde Karahisar merkez ilçesine yerleştiklerini anlıyoruz.

Şu halde Danişmentli Türkmenlerinden bazı boylar hicri 1113 yılında merkez ilçeye ve kötü ağıl, Cadı, Yenice, Kazan pınarı köylerine yerleştikleri halde bu köylere kendi adlarını vermiyorlar evvelden kurulmuş bir köye sonradan yerleşiyorlar.

6 — Bütün bunlardan başka Türk, Yürük, Türkmen, Selçuk gibi umumî adlarla anılan ve oğuz boylarından olmayan kurtler - Kürt - Tatarlı - Noğaylı adlarını taşıyan köylerimiz bulunduğu gibi; Türk ananesinin kurdu demek olan " Çine „ nin " Dereçine „ şekline girmiş köylerimizde vardır.

Umumî adlarla anılan köylerimiz:

Sincanlıya bağlı : Yürük mezarı,

Sandıklıya « : Selçik (Selçuk) - Türk Belkavak,

Emirdağına « : Türkmen,

Bölvadına « : Yürük karaca viran,

İshaklıya « : Türkmen karapınarı - Yürük karapınarıdır

Oğuz Türkmenlerinden olmayan boyların yerleştikleri köylerimiz

Şuhuda bağlı : Kürtler,

Dinara « : Noğaylı - Kürt - tatarlıdır.

Türk ananelerini yaşatan köylerimizde İshaklıya bağlı " Dereçine dir.

SON

ABONE :

Seneliği [120] kuruş. Abone için Halkevine müracaat edilmelidir.

İmtiyaz sahibi : Ahmet Sami

Neşriyat müdürü : Sami

Basıldığı yer : Afyon - Doğan Basımevi

10
KURUŞ.